

Tổ Chức Từ Thiện Tại Hoa Kỳ và Hoạt Động Chính Trị

Luật Sư Nguyễn Quốc Lân

Cộng đồng Việt nam đang bước vào mùa tranh cử với sự hăng say tham dự không những của nhiều cá nhân mà cả những đoàn thể trong cộng đồng. Đa số các đoàn thể này sinh hoạt dưới hình thức “tổ chức từ thiện” (charitable organization) hay “tổ chức miễn thuế” (tax-exempt organization). Vấn đề trở nên rắc rối là khi các tổ chức này tham dự vào các hoạt động có tính cách chính trị hay tranh cử. Bài viết này nhằm mục đích giải thích rõ hơn về thực chất của các tổ chức từ thiện hay miễn thuế và giới hạn hay quyền hạn tham dự các sinh hoạt có tính cách chính trị.

Sơ lược về tổ chức “bất vụ lợi” và “miễn thuế”

Các tổ chức hoạt động với mục đích phục vụ lợi ích chung thường được gọi là tổ chức “bất vụ lợi,” tiếng dịch của chữ “non-profit organization.” Có khi loại tổ chức này được gọi là “tổ chức từ thiện,” là do chữ “charitable organization” để diễn tả mục đích của tổ chức. Các tổ chức này thường là các tổ chức tôn giáo, văn hóa, ái hữu, từ thiện hay cộng đồng, v.v...

Sau khi thành lập một tổ chức bất vụ lợi chính thức, các thành viên có thể làm đơn xin qui chế miễn thuế (tax-exempt status”) để khỏi phải phải đóng thuế lợi tức hàng năm và có thể cấp biên nhận cho những ân nhân đóng góp tiền để được khai giảm thuế (tax-deduction claim). Do đó, một tổ chức bất vụ lợi chưa hẳn là một tổ chức được miễn thuế vì nhiều tổ chức non-profit vẫn chưa xin được qui chế miễn thuế từ sở thuế liên bang hay tiểu bang.

Vì các tổ chức này được miễn thuế và được thành lập để phục vụ các lợi ích chung của xã hội, luật qui định là các tổ chức này phải tuân theo một số nguyên tắc căn bản, một trong những nguyên tắc đó là không được tham gia hoạt động chính trị, hay nói một cách chính xác hơn là không được vận động lập pháp (legislation) hay vận động tranh cử (election).

Các tổ chức có qui chế miễn thuế có thể bị mất qui chế này và bị phạt vạ nếu vi phạm những điều luật này.

Các hoạt động bị ngăn cấm đối với các tổ chức miễn thuế

Thông thường, luật chỉ ngăn cấm các tổ chức này tham dự vào hai lãnh vực chính trong các hoạt động chính trị, đó là (1) vận động (lobbying) với ngành lập pháp (legislature) để thông qua một điều luật nào đó, và (2) vận động tranh cử cho một ứng cử viên hay đảng phái nào đó. Vận động với ngành hành pháp, ví dụ như tổng thống hay thống đốc, không bị ngăn cấm. Hơn nữa vận động chống đối hay hỗ trợ một chính sách hay quan điểm nào đó mà không có liên hệ trực tiếp với ngành lập pháp hay các ứng cử viên hay đảng phái trong cuộc tranh cử cũng không bị ảnh hưởng.

Vận động với ngành lập pháp có nghĩa là liên lạc với quý vị dân cử hay nhân viên thuộc quốc hội hay ngành lập pháp để yêu cầu thông qua, thay đổi hay phản đối một dự luật, nghị quyết nào đó. Luật cấm này không áp dụng với các hoạt động vận động đối với ngành hành pháp, ví dụ tổng thống, bộ ngoại giao, thống đốc, hay thị trưởng, hay đối với ngành tư pháp ví dụ như tòa án.

Vận động tranh cử có nghĩa là dùng tên hay tài nguyên của tổ chức để hỗ trợ bất cứ ứng cử viên hay đảng phái nào. Ở điểm này chúng ta cần phải phân biệt sự hỗ trợ giữa tổ chức và cá nhân các thành viên của tổ chức. Các thành viên, với tư cách cá nhân, đương nhiên hỗ trợ ai cũng được miễn sao không tuyên bố là tổ chức đó hỗ trợ.

Tuy nhiên, các hoạt động này nếu có vi phạm luật thì phải ở mức độ đáng kể (“substantial”) so với tổng số tài khóa hay nỗ lực hoạt động chung của tổ chức. Có tòa án đã dùng tỉ lệ 5% trên mức toàn diện, nhưng cũng có tòa án dùng phẩm chất của những hoạt động này hơn là tỉ lệ phần trăm. Ví dụ, một nhà thờ Công giáo ra một thông báo kêu gọi giáo dân bầu cho Tổng Thống Bush vì vị tổng thống này chống hôn nhân đồng tính luyến ái, thì thông báo đó có thể coi là quan trọng, cho dầu tỉ lệ chi phí không thể quá 5% sinh hoạt hàng năm của nhà thờ Công giáo này. Ngược lại, các linh mục có thể kêu gọi các giáo dân lưu tâm đến trách nhiệm tham gia bầu cử, trách nhiệm bảo vệ hôn nhân theo tín lý Công giáo, hay trách nhiệm của người công giáo khi bỏ phiếu bầu cho bất cứ ai.

Tốt hơn hết, các tổ chức bất vụ lợi hay miễn thuế không nên tham dự nhiều vào các sinh hoạt nào có tính cách vận động dự luật hay tranh cử cho bất cứ ứng cử viên tranh cử hay đảng phái nào trong bất cứ thời gian nào. Tuy nhiên các tổ chức này vẫn có thể tham dự một cách “thình thoảng” hay không có tính cách quá đáng về chất lượng hay số lượng.

Các hoạt động được cho phép đối với các tổ chức miễn thuế

Ngoài các giới hạn kể trên, các tổ chức miễn thuế có quyền tham gia các hoạt động nào mà không có tính cách vận động cho một ứng cử viên hay đảng phái nào. Một trong những hoạt động thông thường nhất là vận động ghi danh cử tri đi bầu và vận

động cử tri tham gia đi bầu. Luật pháp nhìn nhận đây là một sinh hoạt có tính cách giáo dục để hỗ trợ cho nền tự do dân chủ của quốc gia nên luật pháp cần khuyến khích mọi người, kể cả các tổ chức miễn thuế tích cực tham gia. Đây là một lầm lẫn thông thường nhất đối với các tổ chức tôn giáo hay từ thiện trong cộng đồng Việt Nam vì họ nghĩ rằng công tác ghi danh bầu cử hay vận động tham gia bầu cử cũng là một hoạt động chính trị do đó không phù hợp với qui chế miễn thuế hay hoạt động tôn giáo hay từ thiện.

Luật cũng cho phép các tổ chức miễn thuế vận động dư luận quần chúng hay nói lên các ưu tư đặc biệt của mình mà không liên hệ đến các ứng cử viên hay đảng phái nào, ví dụ như vận động về chi phí cho bệnh nhân bệnh ung thư, nhân quyền cho Việt nam, tự do tôn giáo, quyền lợi của cộng đồng Việt nam, chính sách xã hội hay y tế đối với cộng đồng Việt nam, v.v...

Các tổ chức miễn thuế vẫn có quyền tiếp xúc với các ứng cử viên với mục đích trình bày quan điểm của tổ chức mình mà không tỏ ra là hỗ trợ cho ứng cử viên đó. Các tổ chức này cũng có thể tổ chức những buổi tranh luận giữa các ứng cử viên miễn sao hình thức diễn đàn đó được tổ chức một cách trung dung và không thiên vị bất cứ ai hay thành phần nào.

Các thành viên hay chức sắc thuộc các tổ chức này vẫn có thể hỗ trợ, vận động, hay chống đối các ứng cử viên hay đảng phái chính trị với tư cách cá nhân và có ghi rõ là chức vụ hay danh tánh các tổ chức liên hệ được nêu ra chỉ để xác nhận danh tánh mà thôi chứ không phải sự hỗ trợ của tổ chức đó.

Các lỗi lầm thường hay xảy ra

Có một số lỗi lầm thường hay xảy ra vì sự lầm lẫn giữa qui chế miễn thuế và giới hạn không hoạt động chính trị.

Ký ngân phiếu đóng góp vào quỹ tranh cử từ trưng mục của tổ chức miễn thuế. Đây là một vi phạm trực tiếp của luật bầu cử và các ứng cử viên nếu có nhận được các chi phiếu này cần phải trả lại ngay.

Tổ chức miễn thuế ra thông báo hỗ trợ cho ứng cử viên từ trong tổ chức của mình. Các thành viên cùng tổ chức vẫn có thể hỗ trợ ứng cử viên gà nhà, nhưng không dùng tên hay tài nguyên của tổ chức của mình.

Tên của người ủng hộ có kèm theo chức vụ và tên của tổ chức miễn thuế. Các thành viên của tổ chức miễn thuế vẫn có quyền tuyên bố hỗ trợ ứng cử viên của mình, nhưng khi nhắc đến tên của tổ chức nên nói rõ thêm là “chi dùng để xác nhận danh

tánh mà thôi” (“organization named for identification purpose only”).

Không cho phép đặt trạm ghi danh bầu cử tại nhà thờ, chùa chiền, hay văn phòng của tổ chức miễn thuế. Đây là một lầm lẫn rất thông thường và các tổ chức miễn thuế đều có quyền vận động ghi danh bầu cử hay vận động cử tri tham gia bầu cử.

Kết luận

Hầu hết các tổ chức bất vụ lợi hay miễn thuế hay các thành viên then chốt đều có quan điểm chính trị rất cao và do đó việc va chạm với các hoạt động chính trị là một việc rất thường tình. Tuy nhiên, việc hiểu rõ vai trò và trách nhiệm của mình đối với tổ chức, cũng như những giới hạn hay quyền lợi của cá nhân mình hay tổ chức của mình đối với các hoạt động chính trị là một điều rất quan trọng.

Nếu không tôn trọng những giới hạn này, những tai họa về sau này như bị phạt vạ hay tai tiếng cho cá nhân, tổ chức hay các ứng cử viên liên hệ là một việc rất dễ xảy ra. Không cần phải nói, trong chính trường, các đối thủ chính trị bị ảnh hưởng bởi những việc làm sai trái này thường không để yên cho những thành phần liên hệ.